

til at få oplysninger. Pressen følger med på forskellig måde, bl. a. ved at telegrambureauerne sender folk op i ministerierne for at undersøge, om noget af interesse foreligger. Et vigtigt resultat bliver, at i Sverige er tjenestemændene indstillet på at give pressen de fornødne oplysninger; de har slet ikke samme tavshedspligt som i Danmark. Tjenestemændene ved også, at hvis de nægter at give oplysningerne, forlanger den, der spørger, at se selve akterne.

Myndighedernes synspunkter bliver almindelig bekendt og indgår i den offentlige debat.

Der er på den anden side ingen grund til at skjule, at systemet har bivirkninger, der ikke er ønskelige. Der kan være sager så ømtålelige, at de ikke bør omtales offentligt. Den særlige „sekretess“ -lov fastsætter derfor en lang række undtagelser. En af de uønskede følger af offentlighedsprincippet bliver måske en for stor forsigtighed fra myndighedernes side, når de skal udtrykke sig skriftligt. En anden risiko er, at ordningen kan misbruges i den økonomiske konkurrence.

Som konklusion kan jeg sige, at vi i Sverige betragter offentlighedsprincippet som noget umisteligt. Vanskelighederne ved offentligheden er naturligvis forskellige ved forskellige slags dokumenter. Mindst vanskeligt er det, at selve den trufne afgørelse bliver offentligt bekendt; derefter følger vel i rækkefølge private personers udtalelser, udtalelser indhentet fra offentlige myndigheder og sidst myndighedernes egne interne overvejelser.

Der er særlig grund til at understrege offentlighedens så at sige konstitutionelle betydning — dens betydning i politikken. Det har efter vor opfattelse stor betydning, at regeringen er under offentlig kontrol ved hjælp af argumenter, der stammer fra myndighederne selv. Alle får f. eks. at vide, hvilket standpunkt länsstyrelser og centrale ämbetsverk har indtaget i lovgivningsspørgsmål, og man kender de militære chefers synspunkter contra forsvarsministeriets. Via offentlighedsprincippet får også de svenske rigsdagsmænd mere føling med administrationen, end tilfældet er i Danmark. Tænk bare på de svenske propositioner, der jo er meget udførlige.

Litteratur:

Om justitieombudsmanden: Alexanderson, Svensk Juristtidning 1941 s. 624 ff.. Herlitz, Förvaltningsrättsliga grunddrag s. 56 ff.; årliga redogörelser för praxis i Förvaltningsrättslig Tidsskrift.

Nordisk administrativt tidsskrift 1950, s. 88 ff.

Om offentligheden: Herlitz, anf. arb. s. 64 ff., 130 ff., Förslag till ny tryckfrihetsförordning (Statens off. utredningar 1947: 60) s. 65 ff.. Eek, Nya tryckfrihetsförordningen s. 129 ff.

Nordiska interparlamentariska förbundets förhandlingar 1949, s. 27 ff., Nordisk administrativt tidsskrift 1950, s. 88 ff.